

sivrileşerek iki çatala ayrılan, eteğinde moloz taşla temel üzerine ve kaya yüzeyine örülen sur temelleri ve yer yer duvar temel kalıntıları bulunuyor. Kalenin kuzey yönü oldukça sarp olup aşığı ile herhangi bir bağlantı yolu yoktur. Güney yönünde yaklaşık 40 metre iniş ve çıkışlı olan çift basamaklı merdiven bulunuyor. Kalenin en üstünde kuzey yamacında moloz taştan temel ve kerpiç duvar ile örülen yapı kalıntısı mevcuttur. Kalenin güney yamacında da aynı özellikte iki yapı kalıntısı daha bulunuyor.

Kalenin zirvesinin batı bölümünde basamaklı Hitit bereket tanrıları için yaptıkları tapınak ve gün batımı yönünde bir sunak bulunuyor. Tanrı Kibele ile Vuruşuma'nın oturduğu ve hediyeleri kabul ettiği bir bölüm bulunuyor. Sunakta Frig yazılarına rastlanmakla birlikte sunak çift başlı arkalı ile Midas kentindeki Kibele-Attis taht sunaklarına çok benziyor. Güneybatı bölümünün uç noktalarında su kuyuları mevcuttur. Birçok medeniyetin izlerini taşıyan kale 1936 yılında Hamit Zübeyr Koşay'ın Alacahöyük kazıları sırasında Kalehisar'ı incelediği biliniyor.

Ayrıca bkz.: Çorum; Kültür Turizmi; Kültürel Miras; Kültür Varlığı; Kültürel Miras Turizmi.

Ayrıntılı bilgi için bkz.: Alaca Kaymakamlığı. (2019). Kalehisar Kalesi ve Medresesi, <http://www.alaca.gov.tr/kalehisar-kalesi-ve-medresesi>, (Erişim tarihi: 25.11.2019).

Yararlanılan kaynaklar: Alaca Kaymakamlığı. (2019). Kalehisar Kalesi ve Medresesi, <http://www.alaca.gov.tr/kalehisar-kalesi-ve-medresesi>, (Erişim tarihi: 25.11.2019); Barış Şehri Çorum. (2013). Kalehisar ve Behramşah Külliyesi, <https://corum.ktb.gov.tr/Eklenti/7233,prestijkitap.pdf?o>, (Erişim tarihi: 28.11.2019); Çorum Belediyesi. (2019). Dünyanın Merkezi Çorum, <https://corum.bel.tr/13630/>, (Erişim tarihi: 25.11.2019); Özudoğru, A. (2008). Çorum Kültür Envanteri. Çorum: Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Yusuf ORMANKIRAN

2019

Kalehöyük Kazı Çalışmaları

Kırşehir'in Kaman ilçesi sınırları içerisinde yer alan höyükte yapılan kazı çalışmaları.

En erken yerleşimin Bronz Çağı'na tarihlendiği Kalehöyük Kırşehir'in Kaman ilçesi sınırlarında, Çağırkan beldesindedir. Osmanlı dönemine kadar yerleşim görmüş olan höyük 280 metre genişliğinde ve 16 metre yüksekliktedir. Höyükte dört yapı katmanı açıldı. Bu katmanlarda çıkarılan arkeolojik eserler burada yaşamış insanlara dair kültüre, sosyal, ekonomik birçok ipucu sunmaktadır. İlk katmanın verilerine göre yaklaşık 200 yıl Osmanlı dönemine ait olarak tespit edildi. Daha sonraki katman Demir Çağı'na tarihlenirken, üçüncü katman ise Orta ve Geç Bronz Çağı'na tarihlendirilmektedir. Günümüzde halen devam eden arkeolojik kazılar en alt katman MÖ XXIII - XX. yüzyıl arasına tarihlenmekte ve Erken Bronz Çağı'nda yerleşim gördüğü bilinmektedir. Ardından gelen katmanlarda belki kalkolitik ve sonrasında neolitik çağına kadar katmanların olabileceği tartışılmaktadır. Yapı katmanları arasındaki geçişlerin, deprem, yangın ve büyük hastalıkların sebep olabileceğine dair açıklamalar yapılmaktadır. Ancak arkeolojik kazıların devam ettiği höyükte bölge tarihine hakkında daha ayrıntılı bilgilere ulaşılmaya çalışılmaktadır. Bu arkeolojik kazılarla höyük hakkında daha fazla sosyal etkileşim, sanatsal anlayış ve insanların yaşam tarzı ile ilgili bilgiler ayrıntılı olarak keşfedilebilecektir. Elde edilen bilgiler ışığında bölgenin ilk yerleşim çağına ışık tutulmaktadır. Kaman Kalehöyük'ün dışında bölgede 1.000'den fazla höyük tespit edilmiştir. Ancak günümüzde sadece Kalehöyük, Yassıhöyük ve Büklükale höyüklerinde kazı çalışmaları yapılmaktadır.

1985 yılından bu yana kazıların başında olan arkeolog Dr. Omura'ya göre

“Kalehöyük'te çalışmak dünya tarihini okumak” demektir. Kalehöyük'te çıkarılan eserler birçok medeniyet tarafından kullanılan eserler olduğu için önem teşkil etmektedir. Kaman Kalehöyük kazılarında çıkan bu arkeolojik eserlerin sergilenbilmesi için Japonya ve Türkiye kültürel ve ekonomik işbirliği ile Kalehöyük Arkeoloji Müzesi yapıldı. Kendine özgü mimari yapısı ile dik katları üzerine çeken müzede eserler kronolojik sırasına göre sergilenmektedir. Kişilerin yüzlerce yıldır kendinden önce yaşayanların hayatları ile ilgili ayrıntıya sahip olma isteği ile arkeoloji bilimine ve dolayısı ile kültür turizmine önem vermeleri ile Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi açıldı. Müzenin sergi alanı geçmişten günümüze toprak altından çıkarılan arkeolojik eserlerin sergilendiği bir yer oldu. Bu haliyle insanlığın merakını gidermek için Kalehöyük Arkeoloji Müzesi her yıl birçok insanı ağırlamaktadır. Müzenin hemen yanında Japon peyzaj mimarisi ile yapılmış Japon bahçesi bulunmaktadır. Bu bahçe bölge halkına 1993'te Japon kültürünü tanıtmak ve rekreasyon alanı oluşturmak için Altes Prensi Takahito Mikasa anısına Japonya Ortadoğu Kültür Merkezi tarafından yapıldı. Rekreasyon alanı ve müze açıldığından bu yana gittikçe artan ziyaretçi profiline sahiptir. Japon bahçesi ile bütünleşmiş durumda olan Kaman Arkeoloji Müzesi bölge insanının geçim kaynağı olmuş durumdadır. Kendi tarihine ve daha önceki medeniyetlere sahip çıkma arzusunda olan ziyaretçiler ziyaret etmeye devam etmektedir. Ancak gereken ilginin gösterilebilmesi için daha çok turistik tur programlarına, eğitim programlarına ve bu müzeye ulaşmak isteyenler için özel projelere ihtiyaç vardır. Yüzyıllarca İpek Yolu üzerinde çeşitli göçlere tanıklık etmiş olan Kalehöyük şimdi ziyaretçilerini beklemektedir.

Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü ise yine höyük yakınına inşa edildi. Kalehöyük ile ilgili bilgi edinmeye gelen turistler Japon bahçesini ve müzeyi zi-